

Stapsgewijs innoveren van de gymzaal

Sluit de inventaris van de gymzaal nog wel voldoende aan bij de ontwikkelingen binnen het bewegingsonderwijs? Helaas is het antwoord in veel situaties 'nee', schreef Erik Spiegelenberg, beweegspecialist Nijha Expertisecentrum, in 2013 in *Lichamelijke Opvoeding Magazine*. Hoe is op dit moment gesteld met de innovaties?

TEKST JIMMY WARNAAR

Uit recent huisvestingsonderzoek van de KVLO, (december 2020) blijkt dat veel gymzalen die gebruikt worden voor onderwijs nog steeds over eenzelfde herkenbare sportinventaris als tien jaar geleden beschikken. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de zalen op orde zijn en voldoen aan de beschreven basis eisen die aan de zalen worden gesteld. Oud en kapot materiaal wordt vervangen, maar innovaties in de zalen zijn zeldzaam. Wat hier wel telt is dat het inrichtingsbudget van de overheid nog dateert uit 1987 en te beperkt is om accommodaties echt te kunnen vernieuwen.

Innovatie van de gymzalen blijft een actueel thema. Verwachtingen die leerlingen hebben bij docenten en het lesaanbod veranderen met de

tijd mee. Veel leerlingen komen in aanraking met eigentijdse beweegmogelijkheden buiten de school en willen dit terugzien in de reguliere gymles. In het nieuwe curriculum wordt niet voor niets het accent gelegd op het aansluiten bij de beweegcultuur van de jeugd. Hiervoor zijn onder andere aanpassingen van de inventaris in de gymzaal noodzakelijk.

Kansrijk

De kansen om in de traditionele gymzalen aanpassingen aan te brengen zijn groot. De technische en interactieve mogelijkheden om te innoveren zijn aanwezig. Het is mogelijk om creatieve, aanpassingen te maken op bestaande toestellen, te werken met video walls, vloeren met led-patternen, flexibele wanden, etc. Maar de vernieuwing in bestaande zalen schiet niet echt op. De spanning tussen wat technisch mogelijk is en de basisvereisten wordt steeds groter schetst Jo Lucassen (2020). Wel zijn er vernieuwende concepten ontwikkeld voor de bouw van compleet nieuwe zalen, zoals de Beweegbox of een zaal die is ingevuld volgens het ASM-gedachtegoed. Deze concepten zijn nog maar sporadisch gerealiseerd in een aantal steden. Het is echter niet reëel om van alle scholen te verwachten dat zij nieuwe zalen gaan bouwen met moderne faciliteiten. Hoe dan wel? In de master Sport- en Beweginnovatie heeft Jimmy Warnaar, student MSBI, een plan uitgewerkt om bestaande gymzalen stapsgewijs te innoveren. Dit plan is een opmaat om op lange termijn iedere traditioneel ingerichte gymzaal in het voortgezet

▼
Ouderwets lijnenspel

Foto Hans Dijkhoff

Foto Jimmy Warnaar

onderwijs te innoveren, zodat eigentijdse uitdagingen voor de leerlingen mogelijk worden. Wat is daarvoor nodig? Verdiep je als school en docententeam LO in de innovatieve mogelijkheden voor de zalen en inventariseer de wensen van leerlingen en LO-docenten. Maak jaarlijks een budget vrij om langzaam van een traditioneel ingerichte gymzaal naar een moderne zaal met creatieve uitdagingen toe te groeien.

Stapsgewijs invoeren

Het plan is even simpel als uitdagend en vraagt om een mind-set bij schooldirecties en LO-docenten om optimale, vernieuwende accommodaties te scheppen voor het aanbod in de gymles. Het gaat er niet om of er een gymzaal bij de school is, maar het gaat erom hoe de gymzaal die gebruikt wordt is geutiliseerd. Leerlingen van deze tijd verwachten andere uitdagingen in een zaal dan twintig jaar geleden. Het op gang krijgen van een ontwikkeling gaat langzaam. Er zijn altijd argumenten om iets niet te doen, maar docenten LO die de urgentie zien van een aanpassing van hun gymzaal kunnen ontwikkelingen aanjagen en bespoedigen bij de directie en de beheerders van de zaal. Er zijn gelukkig ook voorbeelden van scholen die al op deze manier werken. Het stapsgewijs innoveren van een gymzaal heeft een aantal voordelen:

- De financiering van een geleidelijke innovatie kan jaarlijks worden opgenomen in de begroting.
- Veel innovaties zijn klaar voor gebruik en ieder jaar zijn er weer nieuwe innovaties, zodat je met de tijd mee blijft gaan.
- Docenten kunnen hun eigen creativiteit gebruiken bij de keuzes die zij maken.
- Leerlingen kunnen betrokken worden bij jaarlijkse keuzes.
- Docenten blijven vrij in hun didactische benadering en de keuze van hun lesprogramma.

Voorbeelden

Stapsgewijs innoveren van bestaande gymzalen is een proces van jaren en houdt eigenlijk nooit op. Daarvoor is het nodig dat er voorbeelden worden getoond, gedeeld en dat op basis van goede voorbeelden eerste stappen worden gezet. Leerlingen die in de aanloop naar de Sportiefste school-verkiezing de zaal van de toekomst mochten ontwerpen noemden het ontwerpen van een Ninja Parcours in de gymzaal het meest frequent. De ontwikkeling van een Ninja Parcours in de gymzaal is een stap die in de Master Sport- en Beweeginnovatie door Jimmy Warnaar is uitgewerkt. Het is een voorbeeld wat je kunt doen als je stapsgewijs de gymzaal gaat aanpassen.

Het idee is om het wandrek van de muur horizontaal te plaatsen, op ongeveer twee meter boven de grond. Een positie die met wandrekken die ondersteuning hebben aan het plafond mogelijk is. Wandrekken kunnen in deze horizontale positie bijvoorbeeld als monkeybar worden belast. In het wandrek worden koppelingen tussen de sporten geplaatst om obstakels aan op te hangen, zoals verschillende ninja modules (Spinners, Ovals, Supersnakes, Pegboards). Op deze manier kan het wandrek functioneren als een Urban Sport parcours. Dit idee is inmiddels in concept uitgevoerd en bij leerlingen getest.

Tot slot

Het is een mooi voorbeeld om nu door te pakken en te werken aan de zaal voor de toekomst, zodat de lessen beter aansluiten op de ontwikkelingen in de bewegingcultuur. In een artikel elders in dit blad wordt meer de digitale kant belicht met 'slimme' vloeren met led-verlichting. Het uiteindelijke doel is gemotiveerde leerlingen die met plezier zich inspannen in de gymles en een eigentijds aanbod met passende faciliteiten is daarbij onontbeerlijk.

Bibliografie

- Lucassen, J., (2020). Laat je niet gek maken door het Athletic Skills Model. *Lichamelijke opvoeding* 9.
- Spiegelberg, E, & Dijkhoff, H. (2013, februari). Indeling en gebruik van gymzaal voor onderwijs verandert. *Lichamelijke opvoeding* 101 (pp. 54)

Contact

jtmwarnaar@gmail.com

Kernwoorden
digitalisering, innovatie, technologie